

Sygn. akt VIII U 663/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2015 r. w Gliwicach

sprawy M. Z. (Z.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury nauczycielskiej

na skutek odwołania M. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 2 kwietnia 2015 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej prawo do emerytury nauczycielskiej od lutego 2015 roku.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. akt: VIII U 663/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 lutego 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., w oparciu o art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015r., poz. 748 ze zm.) w zw. z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. 2014, poz. 191 ze zm.), odmówił ubezpieczonej M. Z., prawa do emerytury nauczycielskiej z uwagi na to, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w innych okolicznościach niż określone w art. 20 ust. 1, pkt. 1, 5c i 7 Karty Nauczyciela.

Ubezpieczona M. Z. wniosła odwołanie od powyższej decyzji, domagała się jej zmiany i przyznania jej prawa do emerytury nauczycielskiej.

Zaskarżonej decyzji odwołując zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela, poprzez jego niezastosowanie, mimo iż spełnia warunki określone w tym przepisie uprawniające ją do skorzystania z prawa do emerytury nauczycielskiej.

W uzasadnieniu podniosła, że legitymuje się wymaganym okresem pracy nauczycielskiej. Nadto rozwiązanie z nią stosunku pracy nastąpiło na skutek wygaśnięcia stosunku pracy z upływem okresu stanu nieczynnego, a zatem na podstawie art. 20 ust. 5c Karty Nauczyciela, a więc w trybie stwarzającym możliwość skorzystania z wcześniejszej nauczycielskiej emerytury. Ubezpieczona podniosła także, że organ rentowy nierzetelnie obliczył jej okresy zatrudnienia, ostatecznie jednak na rozprawie w dniu 3 listopada 2015r. podała, że nie kwestionuje stażu pracy wyliczonego przez organ rentowy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona M. Z. ur. (...).

W dniu 19 lutego 2015r. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury nauczycielskiej.

Po przeanalizowaniu sprawy organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 2 lutego 2015r. odmówił ubezpieczonej M. Z. prawa do emerytury nauczycielskiej. Ubezpieczona przedłożyła organowi rentowemu dwa świadectwa pracy z dnia 28.02.2015r. wystawione przez Zespół Szkół Ogólnokształcących nr (...) w G.. Jedno dotyczyło okresu zatrudnienia od 1.09.1989r. do 28.02.2015r. ze wskazaniem, iż w okresie od 1.09.2014r. do 28.02.2015r. ubezpieczona przebywała w stanie nieczynnym, a drugie świadectwo pracy dotyczyło okresu zatrudnienia na 0.61 etatu na podstawie umowy na czas określony od 1.09.2014r. do 28.02.2015r. Według organu rentowego, z dokumentów tych wynikało, iż rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w innych okolicznościach niż określone w art. 20 ust. 1, pkt. 1, 5c i 7 Karty Nauczyciela. A zatem ubezpieczona nie spełniła przesłanek do spornego świadczenia. Organ rentowy zaliczył ubezpieczonej okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 30 lat, 1 miesiąca i 5 dni, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej.

Jak ustalono ubezpieczona od dnia 1 października 1957r. do dnia 31 marca 1977r. była zatrudniona jako stażystka w dziele księgowości Spółdzielni Kółek Rolniczych w S.. Następnie od dnia 1 września 1982r. do dnia 31 sierpnia 1984r. pracowała w Zespole Szkół Rolniczych we W. jako nauczycielka przedmiotów zawodowych. Od dnia 1 września 1984r. do 31 sierpnia 1989r. pracowała jako nauczycielka b. w Szkole Podstawowej nr (...) w G..

Ostatnio tj. od dnia 1 września 1989r. do dnia 28 lutego 2015r. odwołująca była zatrudniona jako nauczycielka b. w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr (...) w G..

Odwołująca była nauczycielem mianowanym.

Podczas ostatniego zatrudnienia tj. w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr (...) w G. ubezpieczona od kilku lat nie miała pełnego pensum tj. tygodniowych obowiązkowych 18 godzin pracy po myśli art. 42 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. 2014, poz. 191 ze zm.) i jako nauczyciel mianowany musiała wyrażać zgodę na obniżenie pensum. Ta sytuacja była związana między innymi ze zmniejszeniem się oddziałów szkoły spowodowanym niżem demograficznym.

Skarżąca wyrażała zgodę na obniżenie pensum, aż do 2014 roku kiedy to obniżono jej pensum do 9 godzin, co było związane także z ograniczeniem ilości klas. Odwołująca nie wyraziła zgody na obniżenie pensum, w związku z czym dnia 29 maja 2014r. doręczono jej wypowiedzenie umowy o pracę na podstawie art. 20 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela.

W dniu 23 czerwca 2014r. ubezpieczona złożyła wniosek o przeniesienie jej w stan nieczynny z dniem 1 września 2014r. W związku z tym faktem pracodawca cofnął oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę.

Dyrekcji Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr (...) w G., pomimo starań nie udało się w okresie dwóch miesięcy znaleźć czynnego nauczyciela b., w związku z powyższym zaproponowano zatrudnienie odwołującej. Odwołująca została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas określony od dnia 1 września 2014r. do dnia 28 lutego jako

nauczyciel b. w wymiarze 0,61 etatu, zatem w zakresie niepełnego pensum. Skarżąca potraktowała zatrudnienie jako źródło dodatkowego dochodu, była to dla niej niejako praca na zastępstwo.

Stosunek pracy ubezpieczonej na podstawie mianowania wygasł z dniem 28 lutego 2015r., po upływie sześciomiesięcznego okresu pozostawania przez nią w stanie nieczynnym na podstawie art. 88 pkt. 1a w zw. z art. 20 ust. 1, pkt. 2 ust. 5c ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela.

Stosunek pracy ubezpieczonej na podstawie umowy o pracę od dnia 1 września 2014r. do dnia 28 lutego 2015r. ustał na skutek rozwiązania umowy o pracę z upływem czasu na jaki została zawarta na podstawie art. 30 § 1 pkt. 4 k.p. i art. 20 ust. 8 Karty Nauczyciela.

Skarżąca złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody budżetu państwa.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie akt organu rentowego, zeznań świadka J. S. i przesłuchania stron.

Sąd uznał wyżej wymienione dowody za wiarygodne i mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. Okoliczności faktyczne nie były sporne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. Z. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015r., poz. 748 ze zm.) zasady przechodzenia na emeryturę, bez względu na wiek, nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. regulują odrębne przepisy.

W myśl art. 88 ust.1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tekst jedn. Dz. U. 2014, poz. 191 ze zm.) nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

Ustęp 1a tegoż przepisu stanowi, iż nauczyciele spełniający warunki określone w ust. 1 mogą przejść na emeryturę również w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7.

Z kolei, w myśl art. 88 ust. 2a powołanej normy nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz

2)nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Organ rentowy zaliczył ubezpieczonej okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 30 lat, 1 miesiąca i 5 dni, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej. Okoliczność posiadania przez ubezpieczoną wymaganego stażu pracy nie była sporną w przedmiotowej sprawie.

Istotę sporu w niniejszej sprawie stanowiło ustalenie, czy skarżąca spełnia przesłanki uprawniające ją do nabycia wcześniejszej emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela

(tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.), a w szczególności, czy spełniła ona przewidziany w tym przepisie warunek w postaci rozwiązania stosunku pracy.

W myśl cyt. w. przepisu art. 88, który ma charakter przepisu szczególnego w stosunku do art. 86 Karty Nauczyciela, nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele klas, szkół, placówek i zakładów specjalnych - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę. **Przy czym do przejścia na wcześniejszą emeryturę nauczycielską uprawnia nauczyciela również rozwiązanie stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7, czyli w sytuacji przeniesienia nauczyciela, na jego wniosek, w stan nieczynny w warunkach przewidzianych w art. 20 Karty Nauczyciela i wygaśnięcie stosunku pracy z upływem sześciomiesięcznego okresu pozostawania w stanie nieczynnym (art. 88 ust. 1a Karty Nauczyciela).**

Taka właśnie sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, albowiem w dniu 28 maja 2014 r. odwołująca otrzymała wypowiedzenie umowy o pracę z przyczyn organizacyjnych, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela i wobec złożonego przez nią wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, który trwał 6 miesięcy - nastąpiło wygaśnięcie jej stosunku pracy z dniem 28 lutego 2015 r. Nie ulega więc wątpliwości, że skarżąca spełniła przesłankę rozwiązania stosunku pracy w oparciu o art. 88 ust. 1a Karty Nauczyciela.

Zdaniem Sądu, bez znaczenia dla oceny zasadności tej przesłanki ma fakt, iż w okresie stanu nieczynnego podjęła zatrudnienie na podstawie innej umowy o pracę, u tego samego pracodawcy, na czas określony, w niepełnym wymiarze czasu pracy, skoro umowa ta nie trwała dłużej niż stan nieczynny.

Wskazać należy w tym miejscu, iż zgodnie z przepisem art. 20. 1. Karty nauczyciela Dyrektor szkoły w razie:

1)całkowitej likwidacji szkoły rozwiązuje z nauczycielem stosunek pracy;

2)częściowej likwidacji szkoły albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć rozwiązuje z nim stosunek pracy lub, na wniosek nauczyciela, przenosi go w stan nieczynny. Nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania może wyrazić zgodę na ograniczenie zatrudnienia w trybie określonym w art. 22 ust. 2.

2. Nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania, z którym rozwiązano stosunek pracy z przyczyn określonych w ust. 1, przysługuje odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę, z którym rozwiązano stosunek pracy z przyczyn określonych w ust. 1, przysługują świadczenia określone w przepisach o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

3. Rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn określonych w ust. 1 następuje z końcem roku szkolnego po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Warunek rozwiązania stosunku pracy z końcem roku szkolnego nie dotyczy nauczycieli szkół, w których w organizacji pracy nie przewidziano ferii szkolnych, nauczycieli placówek kształcenia ustawicznego oraz nauczycieli szkół, w których zakończenie cyklu kształcenia następuje w trakcie roku szkolnego.

5. Okres wypowiedzenia może być skrócony do 1 miesiąca, z tym że w takim wypadku nauczycielowi przysługuje odszkodowanie za pozostałą część okresu wypowiedzenia w wysokości wynagrodzenia liczonego jak za okres urlopu wypoczynkowego. Okres, za który przysługuje odszkodowanie, wlicza się nauczycielowi pozostającemu w tym okresie bez pracy do okresu zatrudnienia.

5a. O zamiarze wypowiedzenia nauczycielowi stosunku pracy z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2 dyrektor szkoły zawiadamia reprezentującą nauczyciela zakładową (międzyzakładową) organizację związkową, która w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia może zgłosić na piśmie dyrektorowi szkoły umotywowane zastrzeżenia.

5b. Po rozpatrzeniu stanowiska organizacji związkowej, a także w razie niezajęcia przez nią stanowiska w ustalonym terminie, dyrektor szkoły podejmuje decyzję w sprawie wypowiedzenia.

5c. Wypowiedzenie jest bezskuteczne w przypadku złożenia przez nauczyciela, w terminie do 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2, pisemnego wniosku o przeniesienie w stan nieczynny. Z upływem sześciomiesięcznego okresu pozostawania w stanie nieczynnym stosunek pracy wygasa. Wygaśnięcie stosunku pracy powoduje dla nauczyciela skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w zakresie świadczeń przedemerytalnych.

6. Nauczyciel przeniesiony w stan nieczynny zachowuje prawo do comiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego oraz prawo do innych świadczeń pracowniczych, w tym dodatków socjalnych, o których mowa w art. 54, do czasu wygaśnięcia stosunku pracy.

7. Dyrektor szkoły ma obowiązek przywrócenia do pracy w pierwszej kolejności nauczyciela pozostającego w stanie nieczynnym w razie powstania możliwości podjęcia przez nauczyciela pracy w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony lub na okres, na który została zawarta umowa, w tej samej szkole, na tym samym lub innym stanowisku, pod warunkiem posiadania przez nauczyciela wymaganych kwalifikacji. Odmowa podjęcia pracy przez nauczyciela powoduje wygaśnięcie stosunku pracy z dniem odmowy.

8. W wypadkach podyktowanych koniecznością realizacji programu nauczania w tej samej lub w innej szkole nauczyciel pozostający w stanie nieczynnym może, na swój wniosek lub na wniosek dyrektora szkoły, podjąć pracę zgodnie z wymaganymi kwalifikacjami w niepełnym lub w pełnym wymiarze zajęć, jednak na okres nie dłuższy niż okres stanu nieczynnego. Z tytułu wykonywania pracy nauczycielowi przysługuje odpowiednie do wymiaru zajęć wynagrodzenie, niezależnie od pobieranego wynagrodzenia z tytułu pozostawania w stanie nieczynnym.

Nie można przyjąć argumentacji organu rentowego, iż stosunek pracy odwołującej uległ rozwiązaniu w oparciu o przepis art. 20 ust. 8 cyt. w. karty nauczyciela .

Jeżeli chodzi o relacje pomiędzy przepisem art. 20 ust. pkt 5c a pkt 8 cyt. w. Karty Nauczyciela , wskazać należy, iż ponowne zatrudnienie nauczyciela przebywającego w stanie nieczynnym, w okolicznościach określonych w pkt 8 , nie ma w ocenie Sądu Okręgowego wpływu na bieg okresu w którym nauczyciel pozostaje w stanie nieczynnym, a także pozostaje bez wpływu na skutek w postaci rozwiązania stosunku pracy po upływie 6 m-cy od złożenia wniosku o przejściu w stan nieczynny.. Bowiern przepis art. 20 ust. 8 wprost dopuszcza zatrudnienie nauczyciela w stanie nieczynnym z tym założeniem, iż ten okres zatrudnienia nie może przekraczać okresu przebywania nauczyciela w stanie nieczynnym. I taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie.

Reasumując, skarżąca w dacie złożenia wniosku o przyznanie jej prawa do emerytury nauczycielskiej spełniła przesłanki do jej nabycia w myśl cyt. w. przepisów , dlatego na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji .

(-) SSO Jolanta Łanowy